

Diepenbeeks

België–Belgique
PB - P.P.
3590 Diepenbeek 1
BC 10109

Natuur. *nieuws*

Adresklever

De Sluisbemden voor de herinrichting.

Vitstap naar Zeeland

De Sluisbemden

Paddenoverzet

Den Elst

Natuurpunt Afd. Diepenbeek.

Voorzitter: Jos Ramaekers, Houbrichtsstraat 2,
Diepenbeek, 011/351583

Secretaris: Richard Vuurstaek, Zinniastraat 17,
Diepenbeek, 011/322718

Penningmeester: David Berx, De Hutten 52,
Genk, 089/247702

Milieu- en Culturele raad: Gilbert Martens, Plompaertstraat 22,
Diepenbeek, 0472/329136

Jos Paulussen, Jagersstraat 28, Diepenbeek; 011/323962

Chris Dictus, Piannesbergstraat 19, Diepenbeek; 011/ 333692

Erik Nuyts, Kempenstraat. 136, Diepenbeek; 011/332382

André Witvrouw, Dautenstraat 42, Diepenbeek; 011/324382

Roestje op bezoek,
Foto; A. Koroscha.

Woord van de voorzitter

2010, het jaar waarin de achteruitgang van de biodiversiteit gestopt zou moeten worden. We hadden het er in vorige nieuwsbrief ook al over. Deze verdienstelijke poging is niet gelukt. Moeten we het dan maar opgeven? Neen, met gerichte inspanningen van iedereen kunnen we een rampscenario nog vermijden, maar het zal niet langer volstaan om wat inspanningen rond de boomkikker of een andere soort te doen om hoera te kunnen roepen. Ook onze eigen inspanningen om de biodiversiteit in onze natuurgebieden te behouden zijn onvoldoende. Meer en meer stellen we immers vast dat het contrast tussen beschermde natuur en de rest van onze Diepenbeekse open ruimte groter wordt. Werk aan de winkel dus.

Ter inspiratie bezorgden we ons gemeentebestuur alvast een nieuwjaarsbrief vol met biodiverse wensen:

Een bloeiend en natuurvriendelijk bermbeheer.

Een duurzame open ruimte.

Verantwoorde mobiliteit en veilig fietsverkeer.

Een groene en toegankelijke publieke ruimte.

Een voorspoedig peterschap over adoptiesoort(en).

Zuivere en gezonde lucht voor iedereen.

Gemotiveerde landbouwers, burgers en bedrijven.

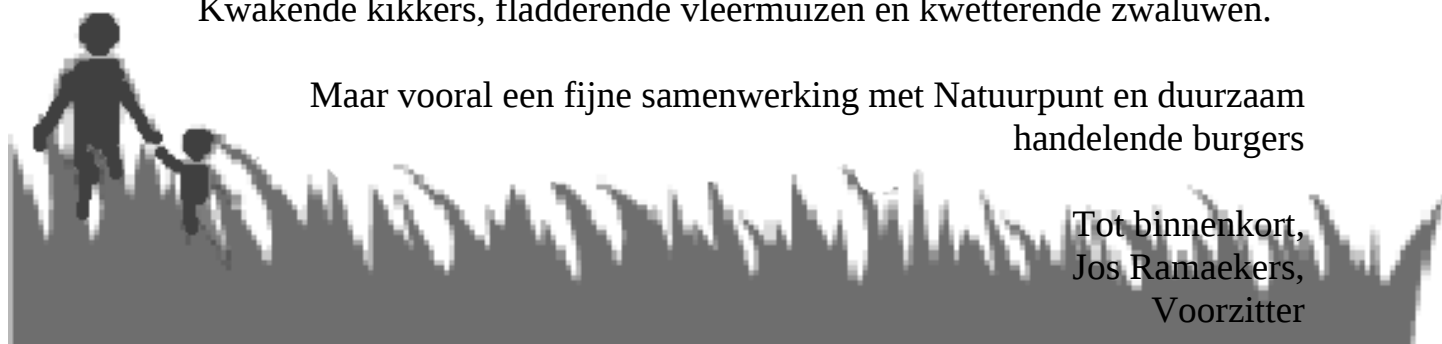
Een levend Gemeentelijk Natuurontwikkelingsplan.

Heel wat Trage Wegen.

Kwakende kikkers, fladderende vleermuizen en kwetterende zwaluwen.

Maar vooral een fijne samenwerking met Natuurpunt en duurzaam
handelende burgers

Tot binnenkort,
Jos Ramaekers,
Voorzitter

Beheerswerkdag in “De Maten”.

Er werd al zoveel over gezegd en geschreven dat men er moeilijk omheen kan. Wereldwijd gaat het niet goed met de biodiversiteit. Zo ook in het natuurgebied “De Maten”. Veel van onze typische kempische flora en fauna soorten staan er onder druk en of zelfs op de rand van verdwijning. Om dit tegen te gaan en zo ons steentje bij te dragen tegen het verlies van biodiversiteit werd er al gesteld dat we moeten ingrijpen.

Terug naar een landschap van rond 1900. En met verschillende kleinschalige ingrepen, zoveel mogelijk verschillende biotopen creëren, . maar eerst dient er nog heel wat achterstallig beheer uitgevoerd te worden. Dat is vooral handwerk en werk met kettingzaag of bosmaaier. Iets waaraan we dus allemaal wel een handje kunnen toesteken, de investering in tijd is de belangrijkste inzet die we vragen.

Vanuit Diepenbeek willen we iedere rechtgeaarde natuurliefhebber de kans geven bij te dragen aan het verbeteren van de biodiversiteit in De Maten. Om deze redenen willen we op de tweede zaterdag van elke maand een beheersnamiddag organiseren.

We starten hiermee in maart. Samenkomst om 14u op de hoek van de Dilikensweierstraat (Genk) en het fietspad (fietsroutenetwerk).

De Dorpsbenden.

Voorjaar 2010.

De Kaatsbeek werd zoals voorzien geruimd en het slib op de oevers afgezet. Nu hebben we terug het oorspronkelijk profiel met een zomer -en winterbedding en zijn we beter gewapend tegen overstorten vanuit Genk. Ook de afvoer van de Laak in de Kaatsbeek is verbeterd zodat stagnerend oppervlakte water via diverse grachten sneller wordt afgevoerd. Alleen moet het veeraster langs de beek teruggeplaatst of vernieuwd worden voor de begrazing opnieuw start(ca 300m).

Ondertussen werden 3 dwarsgreppels uitgefreesd op het perceel links van de hoofdgracht wat de kranskarwij zeker ten goede zal komen. De andere greppels volgen. Het verwijderen van de populieren zal in de zomer door een aannemer gebeuren en met de houtopbrengst worden alle stronken weg gefreesd en het terrein geëgaliseerd.

De Sluisbemden.

Vele mensen zullen het gebied kennen bij vorige naam nl “De Kerselaar”. Of het vorige gebruik ervan, eerst als overslagterrein voor grond afkomstig van wegenwerken allerhande, en ook al gauw als motorcrossterrein.

Maar dit behoort nu tot het verleden. Eind jaren '90 van vorige eeuw kwam de Provincie in het bezit van dit terrein door een ruiling met de Vlaamse Gemeenschap, die tot dan eigenaar was. De provincie gaf een deel van het terrein in 2003 in het kader van het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan een bestemming als natuurverbinding. Een concreet plan werd opgemaakt in 2006 en voorzag een aantal maatregelen voor natuurherstel- en ontwikkeling. De grondstock werd vergraven, een oude meander van de Demer hersteld, een overstromingsbekken voor de Galgebeek gecreëerd, een vispaaiplaats aangelegd en meer dan 10 poelen gecreëerd.

Ook zou er een broedwand voor oeverzwaluwen gerealiseerd worden. Maar de eerste

De Sluisbemden pas ingericht 2008.

poging, door de aannemer in opdracht van de Provincie, heeft niet het gewenste resultaat. Door uitspoeling van de talud is er van de beoogde wand niet veel meer over. Als wij dus een duurzamere oplossing willen dan zal er toch wat expertise moeten ingehuurd worden. Het beheer van dit stukje natuur werd begin dit jaar overgedragen aan natuurlandpunt. Vanuit de afdeling hadden we ons al langer kandidaat gesteld om dit stukje Demervallei voor de natuur te beheren. We willen hier een begrazingsproject starten en dit in samenwerking met een lokale landbouwer.

Het gebied is nu nog rijk aan vele pionierplanten en hun vele typische insecten zoals vlinders en libellen. Maar deze situatie zal zich niet lang kunnen handhaven, geleidelijk aan zullen graslandplanten de overhand halen en zorgen voor een meer stabiele begroeiing.

We zouden onszelf natuurlijk verloochenen indien we enkel braafjes dit terrein in beheer zouden willen nemen zonder verdere ambities. Voor ons als Natuurlandpunt is deze

beheeroverdracht een eerste stap om in de Demervallei tussen de Universiteitslaan en de Ginderoverstraat de natuurwaarden actief te gaan behouden en verbeteren. Daarbij willen we breeddenkend zijn en met een open geest gaan praten met de verschillende onderwijsinstellingen en overheden die in deze zone actief zijn. Dat is echter nog toekomst, voorlopig is enkel eind maart een eerste samenkomst van de beheerscommissie gepland en een vlinder activiteit op 01/08/2010 .

De Sluisbemden nu

De Sluisbemden voor de herinrichting.

Den Elst.

In het kader van de ruilverkaveling 'Vliermaalroot' werden enkele percelen vochtig weiland onttrokken aan intensief landbouwgebruik en voorbestemd om te beheren als 'natuurgebied'. Het geheel is 6 ha groot en ligt tegen de autosnelweg E313 ter hoogte van de wijk 'het Reitje'. Het gebied werd in het kader van de ruilverkaveling overgedragen aan Natuurpunt. De mensen van de VLM hadden immers vastgesteld dat hier nog belangrijke natuurwaarden voorkwamen en wilden voorkomen dat deze zouden verloren gaan. Natuurpunt zal dit beheren in samenspraak met landbouwers die zich willen schikken naar de bijzondere voorwaarden die zo een beheer vereisen.

Deze graslanden zijn natte bloemrijke ratelaarhooilanden die een belangrijke stapsteen vormen tussen de Demervallei en de Mombeek. De E313 ligt hier ongeveer op de waterscheidingslijn van de bijna parallel lopende Demer en Mombeek. Het nieuwe natuurgebied vormt de bron van de Keibeek, die naar de Demer vloeit. De graslanden en de beek worden dan ook gevoed door kwelwater dat plaatselijk licht ijzerhoudend is. Er liggen een paar poelen die sterk verland zijn en waarin de begroeiing wordt gedomineerd door mannagras en pitrus. Hiertussen staat ook nog kattenstaart, wolfspoot en beekpunge. Het herstellen van deze poelen door ze opnieuw uit te graven tot op de oorspronkelijke diepte is een prioriteit voor het toekomstig beheer.

De graslanden zijn, afhankelijk van de bemestingsgraad, minder of meer bloemrijk. De minst bemeste weilanden zijn het waardevolst en bevatten een aantal typische hooilandsoorten zoals grote ratelaar, scherpe boterbloem, veldrus, zwart knoopkruid, wilde peen en echte koekoeksbloem. De meer intensief begraasde weiden zijn gekenmerkt door de aanwezigheid van kamgras, witte klaver, madeliefje, kruipende boterbloem en paardenbloem. Verder vinden we er nog talrijke andere soorten terug zoals pinksterbloem, veldzuring, pitrus vogelwikke, gewoon biggenkruid, zachte ooievaarsbek, kleine klaver, ruige en smalle weegbree. Op de meer verruigde plaatsen vinden we ook berenklaauw, bijvoet, fluitekruid, grote brandnetel en kleeftkruid.

De huidige kleine landschapselementen zijn zwak ontwikkeld, maar overal nog herkenbaar. Er zijn enkele korte populierenrijen en lage knotwilgenrijen. Hier en daar vinden we aan de perceelsgrenzen nog enkele meidoornstruiken die een relict zijn van de oudere hagen. Plaatselijk is er een duidelijke oude haag van meidoorn met een enkele zomereik. Een stukje haag is geen meidoorn zoals men op het eerste zicht zou denken, maar wel 'hanenspoordoorn'. Deze plant komt op nog slechts enkele andere plaatsen voor in Diepenbeek en is oorspronkelijk afkomstig uit Noord Amerika. Het is familie van onze inheemse meidoorn, maar de stekels zijn langer en venijniger. De blaadjes zijn niet ingesneden en in de herfst verkleuren ze ook mooi karmozijnrood. Hanespoordoorn is evenals meidoorn een zeer geschikte plant voor een haag, maar is moeilijker (ambetanter) voor het onderhoud omwille van de lange scherpe doornen.

Deze winter heeft de Vlaamse Landmaatschappij, verantwoordelijk voor de goede uitvoering van de ruilverkaveling, het hele gebied omheind met een prikkeldraadafsluiting en aan de binnenkant over de ganse lengte een knotwilgenrij aangeplant. Hierdoor is het gebied afgescheiden van deze van de aanpalende landbouwers en kan het echte beheer beginnen.

Concreet zullen onze eerste beheersdaden erin bestaan om de knotwilgen die werden aangeplant door de ruilverkaveling de nodige bescherming te geven en om de aanwezige poelen een grondige onderhoudsbeurt te geven. Daarna komen er afspraken met landbouwers over begrazing en hooien.

Digitale nieuwsbrief.

In deze tijd van internet, e-mail en dergelijke, willen we als afdeling Diepenbeek niet achterblijven en bieden onze nieuwsbrief aan in digitale vorm. Een e-mail naar onze redactie davidberx@pandora.be is reeds voldoende om u op de lijst te zetten, om ons tijdschrift langs het internet te ontvangen. Dit vermindert onze kosten, spaart het milieu en u ontvangt het tijdschrift mooi op tijd en in kleur.

Paddenoverzet.

De voorjaars trek van de padden is dit jaar beduidend later dan vorige jaren, Door de aanhoudende koude ontwaken ze later uit hun winterslaap en zoeken dus ook later hun voortplantingsplaats op. De laatste decennia waren de winters bijzonder zacht en gingen de padden soms al eind januari op pad, met heel wat verkeersslachtoffers tot gevolg. Dit jaar kunnen we beschouwen als een "normaal jaar" zoals het "vroeger" was.

Om te voorkomen dat de padden werden overreden tijdens hun nachtelijke tocht hebben leden van Natuurpunt elk jaar op enkele plaatsen met de grootste trek, schermen geplaatst in de wegberm. Dit gebeurde in de Zandstraat en de Bentstraat.

In de Zandstraat is dat niet meer nodig omdat er bij de aanleg van de nieuwe riolering en het wegdek, permanente tunnels en geleidingswanden werden geplaatst door de gemeente. In de Bentstraat werd over een groot deel van de trekplaats een permanente wand geplaatst, zodat bij de heentrek in het vroege voorjaar de padden 's morgens enkel nog uit de ingegraven emmers moeten gehaald en overgezet worden. Er is wel nog een stuk van ongeveer 70 meter waar geen permanente wand staat. Hier moeten we elk jaar nog een tijdelijk scherm plaatsen. Bij normale weersomstandigheden zal dit gebeuren op zaterdag 20 februari om 9 uur.

Indien de sneltram (Spartacusplan) er komt zoals voorzien is, zal de spoorwegovergang in de Bentstraat afgeschaft worden en is ook hier de jaarlijks terugkerende inspanning van de paddenoverzet niet meer nodig. Het voordeel is dat padden beter beschermd zijn en dat we er geen werk meer aan hebben, het nadeel is dat we niet meer weten hoeveel dieren er elk jaar naar hun voortplantingsplaats trekken.

Nietelbroeken

Zondag 2 mei worden jullie allemaal verwacht in Nietelbroeken. Eindelijk, na 4 jaren van plannen maken, dossiers opstellen, vergaderen enz. is het eindelijk zover. De wandelroute doorheen het gebied wordt volledig vernieuwd en aangepast. Vorig jaar al werden er twee bruggen over de Mombeek gelegd om er één wandelgebied van te maken. Nu, terwijl u dit leest worden de wandelpaden en plankenpaden, voetgangerspoortjes omheiningen aangelegd waarmee de bruggen gaan aansluiten op de wandellus. In Kortessem komt er aan de Herbroekstraat een nieuw vertrekpunt met parking. Ook in Diepenbeek zal er ter hoogte van het Klein Cafeeke een vertrekpunt met infobord worden aangelegd.

Wat we concreet gaan doen op die dag moet nog worden vastgelegd, maar we proberen alvast het mooie weer vast te leggen bij Frank Deboosere.

Tot dan

Onze natuurgebieden.

De Dorpsbenden-Pomperik: Graslanden worden natuur voor iedereen.

Situering; centrum Diepenbeek, hoek Verbindingslaan en de Demer.

Grootte: 38 ha, Beheerder: Jos Paulussen, 011/323962

Nietelbroeken: Sprookjesbos in Diepenbeeks Haspengouw.

Situering; Zuid-Diepenbeek grensoverschrijdend met Kortesseem en Hasselt.

Grootte: 66 ha, Beheerder Jos Ramaekers, 011/351583

De Dauteweyers: Industrieel patrimonium wordt weer natuur.

Situering; Lutselus, St-Servatiusstraat.

Grootte: 11 ha, Beheerder: André Witvrouw, 011/324382

De Maten: Natuurparel van midden Limburg.

Situering; Noord-Diepenbeek grensoverschrijdend met Genk.

Grootte: tot. 231 ha, Beheerder Diepenbeeks gedeelte: David Berx, 089/247702

De Mowkes: Voormalige waterkelder wordt vleermuizen (t)huis.

Situering; op de universitaire campus Diepenbeek aan de Stiemer.

Den Elst: Natuuroase in een landschap van monoculturen.

Situering; ten noorden en langs de autosnelweg, tussen de gehuchten het Crijt en het Reitse.

Grootte: 5 ha, Beheerder: (nog in overleg).

De Sluisbenden: (natuurontwikkelings gebied).

Situering; ten westen van de universitaire campus, langs de Demer.

Grootte: 5 ha, Beheerder: (nog in overleg).

Onze eerst volgende activiteiten.

Uitstap naar Zeeland op **zondag 21 februari 2010** (zie achterkant voor meer informatie).

Zondag 14 maart; Kerkeweerd te Dilsen-Stokkem. Samenkomst om 13.30u op de carpoolparking aan E313 te Diepenbeek.

Thema; Natuurontwikkeling en watervogels aan de Maas

Zondag 18 april; Broekbosvijvers "Dag van de Aarde". Samenkomst om 06.00 u aan de Parochiezaal van Lutselus op de Onderwijslaan 2 te Diepenbeek.

Thema; Vogelgeluidenwandeling met ontbijt

Vooraf inschrijven dmv storten van 5 euro op rekeningnr; 001-2378710-55 van natuurland Diepenbeek. Met vermelding "dag van de aarde".

Alle activiteiten zijn onder begeleiding van een natuurgids en deelname is gratis voor leden en hun gezin. Niet-leden betalen 1 euro per persoon. Stevig schoeisel of laarzen zijn aanbevolen.

ZEELAND.

Onze jaarlijkse uitstap naar Zeeland zal dit jaar plaats vinden op

Zondag 21 februari 2010.

We gaan bij onze noorderburen de overwinterende watervogels, steltlopers en ander grut spotten

Vertrek om; 7u30 vertrek station Genk en
8u00 vertrek carpoolparking Diepenbeek.

Bezoek verschillende uitkijkposten aan en om het Veerse Meer.

's Middags houden we even halt voor een tas soep of kleine maaltijd.

Bezoek aan een kuststrook van de Oosterschelde en aan Neeltje-Jan.

De dag wordt afgesloten met een strandwandeling.

Terug te laatste om 21u00.

Kostprijs: Volwassenen: 15 euro
Kinderen (-15): 10 euro

Inschrijven dmv storting op rekeningnr: **001-2378710-55** van natuurlandpunt Diepenbeek met de vermelding "Zeeland"

Contact & info; Jos Bollen 089/61.31.26
David Berx 089/24.77.02

Organisatie; Natuurpunt Genk
Natuurpunt Diepenbeek

